

DZIAŁANIA PROWADZONE PRZEZ DOLNOŚLĄSKĄ POLICJĘ

na autostradzie A-4 oraz drogach ekspresowych w związku ze zmianą przepisów w zakresie wyprzedzania

Fot. 1. Działania „Bezpieczna A-4”, 137 km autostrady A-4.

podinsp. Tomasz Kopta

Naczelnik Wydziału Ruchu Drogowego
Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu

1 lipca 2023 r. to data, którą z pewnością zapamiętają przede wszystkim kierowcy pojazdów ciężarowych, ale również pozostali użytkownicy dróg szybkiego ruchu, bowiem tego dnia w życie wszedł długo wyczekiwany przepis związany z zakazem wyprzedzania pojazdów samochodowych przez pojazdy ciężarowe i zespoły pojazdów na autostradach i drogach ekspresowych, na których nie ma trzech pasów ruchu.

Rozpatrując zasadność ww. zmian, należy zgłębić samo pojęcie manewru **wyprzedzania**, które zostało stypizowane w art. 2 ust. 28 ustawy – Prawo o ruchu drogowym¹. Przedmiotowy przepis wskazuje, że jest to **przejeżdżanie (przechodzenie) obok pojazdu lub uczestnika ruchu poruszającego się w tym samym kierunku**. Eksperti zgodnie twierdzą, iż jest to jeden z najniebezpieczniejszych manewrów na drodze. Niekwestionowany autoritet w zakresie prawnych zagadnień ruchu drogowego – prof. Ryszard Stefański stwierdził, że „**wyprzedzanie**

należy do najtrudniejszych manewrów, dlatego też naruszenie przepisu o wyprzedzaniu jest lekceważeniem jednego z najbardziej podstawowych przepisów ruchu drogowego”².

Oczekiwania społeczne w zakresie zmian legislacyjnych były olbrzymie. Niejednokrotnie sytuacje określane mianem „patologicznych”, tj. wyprzedzanie pojazdów przez pojazd ciężarowy lub też zespół pojazdów na przestrzeni 2–4 km, doprowadzały do frustracji, a w końcowej fazie do bardzo niebezpiecznych zachowań kierowców. Nowe re-

Fot. 2. Działania „Bezpiecznie po autostradzie i ekspresowce”, 26 km autostrady A-4.

Fot. 3. Działania „Bezpiecznie po autostradzie i ekspresowce”, 137 km autostrady A-4.

Fot. 4. Działania „Bezpiecznie po autostradzie i ekspresowce”, 137 km autostrady A-4.

gulacje prawne mają na celu poprawę płynności ruchu pojazdów oraz zmniejszenie liczby niebezpiecznych sytuacji na drogach. W nowym brzmieniu przepisy ustawy – Prawo o ruchu drogowym stanowią:

– art. 16 ust. 2a

Kierujący pojazdem kategorii N₂ lub N₃, o których mowa odpowiednio w art. 4 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2018/858 albo w załączniku nr 2 do ustawy, lub zespołem pojazdów o długości ponad 7 m na autostradzie lub drodze ekspresowej o trzech lub więcej wyznaczonych pasach ruchu na jezdni w jednym kierunku jest obowiązany korzystać wyłącznie z dwóch pasów ruchu przeznaczonych dla danego kierunku, znajdujących się najbliżej prawej krawędzi jezdni.

– art. 24 ust. 13 i 14

13. Kierującemu pojazdem kategorii N₂ lub N₃, o których mowa odpowiednio w art. 4 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2018/858 albo w załączniku nr 2 do ustawy, zabrania się wyprzedzania pojazdu samochodowego na autostradzie i drodze ekspresowej o wyłącznie dwóch pasach ruchu przeznaczonych dla danego kierunku ruchu, chyba że pojazd ten porusza się z prędkością znacznie mniejszą od dopuszczalnej dla pojazdów kategorii N₂ lub N₃, obowiązującej na danej drodze.

14. Zakazu, o którym mowa w ust. 13, nie stosuje się do wyprzedzania pojazdów wykonujących na drodze prace porządkowe, remontowe lub modernizacyjne wysyłających żółte sygnały błyskowe.

Policja garnizonu dolnośląskiego, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społeczeństwa, mając do dyspozycji narzędzie w postaci nowych przepisów, zaplanowała i realizuje w dalszym ciągu cykl działań kontrolno-prewencyjnych na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym na autostradzie A-4 oraz drogach ekspresowych województwa.

Autostrada A-4 w województwie dolnośląskim ma długość 152 km. Odcinek ten rozciąga się od granicy z województwem opolskim aż do granic z Niemcami. Ten główny ciąg komunikacyjny województwa dolnośląskiego jest kluczowym korytarzem transportowym, łączącym wschodnią i zachodnią część Polski. Jest to również część transeuropejskiej sieci transportowej. Przez Dolny Śląsk przebiegają trzy główne drogi ekspresowe, które pełnią bardzo ważną rolę w regionalnym i krajowym systemie transportowym. Droga S-3, przebiegająca przez zachodnią część województwa dolnośląskiego, stanowi ważny szlak łączący nasze województwo z zachodniopomorskim, a tym samym z portami morskimi. Droga S-5, przebiegająca przez wschodnią część naszego regionu, jest łącznikiem z północnymi obszarami kraju, zwłaszcza z Poznaniem. Droga S-8 łączy Wrocław z Łodzią i Warszawą.

W samym 2024 r. działania kontrolno-prewencyjne na autostradzie A-4 oraz drogach ekspresowych województwa zorganizowano pięciokrotnie, tj. 12 stycznia, 18 marca, 12 kwietnia, 30 kwietnia, a także 29 maja. Każdorazowo do takiego przedsięwzięcia kierowanych było 80–150 policjantów ruchu drogowego pojazdami wyposażonymi w wideorejestratory oraz radiowozami oznakowanymi

DZIAŁANIA KONTROLNO-PREWENCYJNE NA DROGACH DOLNEGO ŚLĄSKA

Fot. 5. Działania „Bezpieczna A-4”, 137 km autostrady A-4.

Zdj. 1–5. Ł. Żukowski.

Czynności realizowane przez Policję podczas działań wspierane są przez funkcjonariuszy Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego we Wrocławiu, a także jednostki podległe. We wszystkich działaniach wykorzystywany jest Bezzałogowy Statek Powietrzny Policji, będący na stanie Wydziału Ruchu Drogowego KWP we Wrocławiu, rejestrujący wykroczenia z powietrza (łącznie 3740 minut nalotu, ujawniono 291 wykroczeń). W trakcie sześciu godzin działań policjanci ujawniali od 57 do 100 wykroczeń związanych z naruszeniem zakazu wyprzedzania. Działania te przebiegają w ramach akcji pod nazwą „Bezpiecznie po autostradzie i ekspresówce”. W szczególnie ważnych momentach na polskich drogach realizacja tych akcji jest wspierana przez wykorzystanie śmigłowca policyjnego wyposażonego w kamerę, mającego bezpośrednie połączenie z załogami patrolującymi drogi szybkiego ruchu biorącymi udział w działaniach.

Od początku stycznia do 1 sierpnia 2024 r. funkcjonariusze ruchu drogowego ujawnili na autostradzie A-4 oraz drogach ekspresowych Dolnego Śląska 1032 wykroczenia związane z wyprzedzaniem przez pojazdy ciężarowe i zespoły pojazdów. Skala procederu pokazuje lekceważący stosunek kierowców tej kategorii pojazdów do obowiązującego porządku prawnego, a także brak dbałości o bezpieczeństwo na drogach.

Podobnie jak inne działania, także i te każdorazowo poprzedzane były informacjami medialnymi (nawet ze wskazaniem konkretnego odcinka drogi, objętego szczególnym nadzorem). Pomimo takich zapowiedzi efekty działań dają wiele do myślenia.

Przegląd materiału dowodowego z działań przy użyciu drona wskazuje także na kolejny problem, o którym mało się mówi, a mianowicie inne nieprawidłowe zachowania, związane bezpośrednio z manewrem wyprzedzania. Mowa o sytuacjach powodowanych przez obu kierow-

ców, tj. zarówno wyprzedzającego, jak i wyprzedzanego. Pierwszy podstawowy problem, który doprowadza do wielu sytuacji kolizyjnych, to nieprawidłowa zmiana pasa ruchu, czyli tzw. faza wstępna wyprzedzania. Kierowcy nie upewniają się co do możliwości wykonania tego manewru albo też licząc na przewagę gabarytową, wymuszają pierwszeństwo przejazdu. Co do samego wyprzedzania, to wielu kierowców pojazdów wyprzedzanych zwiększa prędkość celem uniemożliwienia prawidłowego zakończenia manewru przez wyprzedzającego. O ile taka sytuacja na autostradzie lub drodze ekspresowej nie stwarza zagrożenia zderzenia czołowego, o tyle na drogach niższej kategorii może doprowadzić nawet do śmierci. Końcowa faza wyprzedzania – powrót na uprzednio zajmowany pas ruchu – może niektórym kierowcom również przysporzyć wielu trudności, czy to związanych ze zbyt szybkim powrotem i sytuacją kolizyjną, czy też z bezpodstawnym hamowaniem powodowanym nerwami.

Po roku od wprowadzenia wskazanych wyżej przepisów można stwierdzić, iż znaczna część kierowców stosuje się do zmian. Mimo wszystko jednak przed dolnośląską Policją mnóstwo pracy związanej z edukowaniem społeczeństwa w zakresie zmian mających doprowadzić do znaczącej poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Przed nami kolejne tego typu działania. Korzystajmy z każdej możliwości dotarcia do kierowców, czy to poprzez spotkania, czy wystąpienia medialne. Może właśnie dzięki takim inicjatywom pomożemy uchronić niejedno ludzkie istnienie.

¹ Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1251).

² R.A. Stefański, *Przestępstwa i wykroczenia drogowe w orzecznictwie Sądu Najwyższego*, Warszawa 1997.

Summary

Activities carried out by the Lower Silesian Police on the A-4 highway and expressways in connection with changes to overtaking regulations

The author of the article, Head of the Road Traffic Department of the Provincial Police Headquarters in Wrocław, describes cyclical control and preventive activities carried out by the Lower Silesian Police to improve road safety on the A-4 highway and expressways in the province. The actions were taken in connection with the entry into force of the amendments to the Road Traffic Act on July 1, 2023, which introduced, among others, a ban on overtaking vehicles by trucks and vehicle groups on highways and expressways where there are not three lanes of traffic. During these activities, in the first half of 2024, traffic officers revealed 1,032 offences related to overtaking by trucks and vehicle groups on the A-4 highway and expressways in Lower Silesia. The author notes that although numerous drivers comply with these regulations, the Lower Silesian Police still have a lot of work to do in educating the public to improve road safety.

Tłumaczenie: Beata Peplowska